

ombudsman

veřejný ochránce práv

Vážená paní		
Mgr. Eva Svěřčinová		
pověřená zastupováním ředitele		
Vaše značka	UPCR-AA-2023/40799-20200202	Úřad práce ČR – krajská pobočka pro hl. m.
Sp. zn.	16806/2022/VOP/IR	Prahu
Č. j.	KVOP-16427/2023	Domažlická 1139/11
Datum	2. května 2023	130 00 Praha 3

Vážená paní magistro,

děkuji za vyjádření k šetření podnětu paní A., nar. xxxx, bytem yyyy (stěžovatelka), zastoupené na základě plné moci Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s. (zástupce stěžovatelky).

Šetřením jsem dospěl k závěru, že Úřad práce České republiky – krajská pobočka pro hl. m. Prahu (úřad práce) pochybil tím, že:

- (1) nepoučil stěžovatelku, že pro řádné uplatnění žádosti o humanitární dávku na červenec 2022 pro dceru Anetu se k němu musí osobně dostavit a předložit kód, který vygenerovala on-line aplikace po podání elektronické žádosti o dávku;
- (2) nepoučil stěžovatelku, že zaškrtnutím políčka „bezplatné stravování“ v žádosti o humanitární dávku na srpen 2022 současně prohlásila, že má bezplatně zajištěné také základní hygienické prostředky;
- (3) nevyhověl žádosti stěžovatelky o vydání potvrzení o tom, že se k němu osobně dostavila;
- (4) nabídl stěžovatelce poskytnutí mimořádné okamžité pomoci pouze ve výši nákladů na pořízení základních hygienických potřeb, přestože měla nárok na plnou výši humanitární dávky na srpen 2022.

Níže shrnuji skutková zjištění ze šetření a odůvodňuji své závěry.

Skutková zjištění

Podnět stěžovatelky a zasláná dokumentace od úřadu práce

Stěžovatelka spolu se svými 2 dcerami bydlí v nouzovém ubytování. Od března do června 2022 obdržela humanitární dávku ve výši 15 000 Kč měsíčně. V červenci 2022 jí úřad práce vyplatil dávku pouze ve výši 10 000 Kč. V srpnu 2022 úřad práce nepřiznal stěžovatelce ani jejím dcerám nárok na humanitární dávku.

Zástupce stěžovatelky uvádí, že stěžovatelka se v průběhu července a srpna 2022 opakovaně osobně dostavila na úřad práce a dotazovala se, proč obdržela humanitární dávku na červenec 2022 pouze ve výši 10 000 Kč a proč jí a jejím dcerám úřad práce nepřiznal dávku na srpen 2022. Pracovníci úřadu práce dle sdělení zástupce stěžovatelky uvedli různé důvody rozhodnutí o dávce. Zmiňuje například absenci zaměstnání, dostatek finančních prostředků na účtu či nesrovnanosti v hlášené adrese pobytu.

K posledně uvedenému pracovníci úřadu práce sdělili stěžovatelce, že je nezbytné, aby na pracovišti odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra (OAMP) nahlásila skutečnou adresu sebe a svých dcer. Stěžovatelka se ještě v červenci 2022 dostavila na pražské pracoviště OAMP. Tam však zjistila, že Ministerstvo vnitra eviduje u ní i jejich dcer shodnou adresu, a to adresu přiděleného nouzového ubytování (yyyy).

Zástupce stěžovatelky také namítá, že pracovnice úřadu práce při jednom jednání přinutila stěžovatelku, aby se před ní přihlásila do svého bankovního účtu. Z něj si pak tato pracovnice pořídila kopii. V návaznosti na to stěžovatelku informovala, že má dostatečné finanční prostředky k zajištění potřeb sebe a svých dětí.

Zástupce stěžovatelky dopisem ze dne 31. 8. 2022 požádal úřad práce o písemné sdělení důvodů rozhodnutí o humanitární dávce stěžovatelky a jejích dcer na červenec a srpen 2022. Upozornil přitom, že nárok na humanitární dávku zaniká pouze tehdy, pokud má držitel dočasné ochrany bezplatně zajištěné ubytování, celodenní stravu a základní hygienické prostředky.

Provozovatel nouzového ubytování, v němž bydlí stěžovatelka spolu se svými dcerami, zajišťuje sice pro ubytované osoby bezplatnou stravu, počet porcí je však limitovaný. Stěžovatelka a její dcery tak nemají každý den celodenní bezplatnou stravu. Provozovatel nouzového ubytování jim také nedává základní hygienické prostředky.

Úřad práce odpověděl zástupci stěžovatelky, že na základě novely zákona č. 66/2022 Sb.¹ od července 2022 prověřuje adresy žadatelů o humanitární dávku uvedené v žádosti. V případě stěžovatelky úřad práce nedohledal v registru cizinců jednu z jejích dcer (Anetu). Pro tuto dceru proto stěžovatelce nemohl přiznat humanitární dávku. Dodal však, že pokud stěžovatelka na příslušném OAMP zajistí zpětné doplnění adresy své dcery do registru cizinců, může jí následně přiznat a vyplatit humanitární dávku na červenec 2022 i pro tuto dceru.

K zamítnutí žádosti o humanitární dávku na srpen 2022 úřad práce uvedl, že stěžovatelka v žádosti zaškrtnula, že má bezplatně zajištěné ubytování a stravování. Nárok na dávku jí proto nevznikl kvůli jejím sociálním a příjmovým poměrům. Protože po novele zákona č. 66/2022 Sb. již není možná zpětná editace podané žádosti, doporučil úřad práce, aby stěžovatelka podala novou žádost o humanitární dávku na srpen 2022, v níž opraví informace o stravování sebe a svých dcer.²

Zástupce stěžovatelky opětovně kontaktoval úřad práce dne 4. 10. 2022. Uvedl, že stěžovatelka podle doporučení úřadu práce navštívila dne 13. 9. 2022 příslušný OAMP. Jeho pracovníci jí sdělili, že ohledně její dcery Anety je vše v pořádku. Přesto on-line aplikace žádosti o humanitární dávku nadále požadovala po stěžovatelce,

1 Zákon č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění zákona č. 175/2022 Sb., o dalších opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace a o změně dalších zákonů v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace.

2 Sdělení ze dne 7. 9. 2022, č. j. UPCR-AA-2022/326327.

aby překontrolovala adresu své dcery v registru cizinců. Zástupce stěžovatelky dále namítl, že stěžovatelka neobdržela humanitární dávku na srpen a září 2022.

Úřad práce sdělil zástupci stěžovatelky, že na základě jeho dopisu kontaktuje příslušný OAMP a dotáže se na evidované údaje o dceři stěžovatelky. Ve věci humanitární dávky na srpen 2022 úřad práce zopakoval své sdělení a doporučení z předchozího dopisu. K humanitární dávce na září 2022 pak uvedl, že neeviduje stěžovatelčinu žádost o dávku na daný měsíc.³

Úřad práce opětovně kontaktoval zástupce stěžovatelky o dva dny později, kdy mu sdělil, že znovu prověřil nárok stěžovatelky a jejích dcer na humanitární dávku na srpen 2022. Protože úřad práce zjistil, že on-line aplikace neumožňuje opravu informací v již podané žádosti, navrhl stěžovatelce, aby požádala o mimořádnou okamžitou pomoc na zakoupení nezbytných hygienických potřeb. Nabídl jí současně, že pracovníci úřadu práce jí poskytnou potřebnou pomoc s vyřízením dané žádosti.

K humanitární dávce na září a říjen 2022 úřad práce uvedl, že pro vyřízení těchto dávek se stěžovatelka musí osobně dostavit na pobočku Úřadu práce České republiky na adrese Českolipská 421/1, Praha 9, a předložit kódy, jež jí po podání žádostí o uvedené dávky vygenerovala on-line aplikace.⁴

Zástupce stěžovatelky později doplnil zaslaný podnět. Namítl, že úřad práce odmítl stěžovatelce vydat potvrzení o tom, že se k němu dne 28. 11. 2022 osobně dostavila. Toto potvrzení stěžovatelka žádala z důvodu negativní zkušenosti jiných držitelek dočasné ochrany. Těm úřad práce nepřiznal humanitární dávku, protože se k němu osobně nedostavily, ačkoli to dle jejich tvrzení nebyla pravda. Své tvrzení však neměly jak prokázat.

Vyjádření úřadu práce

Po seznámení se stěžovatelčíným podnětem jsem zahájil šetření a položil úřadu práce následující dotazy:

- zda nadále trvají nesrovnalosti v hlášené adrese dcery stěžovatelky (Anety), a pokud nikoli, zda úřad práce již doplatil stěžovatelce humanitární dávku na červenec 2022;
- zda a případně jakým způsobem úřad práce poučil stěžovatelku o tom, že vyplněním políčka „stravování zajištěno“ v žádosti o humanitární dávku současně prohlašuje, že jí provozovatel nouzového ubytování bezplatně poskytuje i základní prostředky osobní hygieny (vyjma dopisu ze září 2022);
- z jakého důvodu úřad práce nevyzval stěžovatelku k doložení výpisu z bankovního účtu, namísto toho, aby po ni žádal přihlášení k tomuto účtu při osobním jednání;
- zda úřad práce písemně sdělí důvody nepřiznání humanitární dávky či vystaví potvrzení o osobní návštěvě úřadu práce, pokud jej o to žadatel o dávku výslovně požádá.

3 Sdělení ze dne 10. 10. 2022, č. j. UPCR-AA-2022/370484.

4 Sdělení ze dne 12. 10. 2022, č. j. UPCR-AA-2022/370484.

Úřad práce uvedl, že ke dni vyhotovení požadovaného vyjádření se v agendovém informačním systému cizinců (AISC) jeví hlášená adresa dcery stěžovatelky (Anety) v pořádku, a to zpětně již od data 7. 3. 2022. Ve vztahu k této dceři však úřad práce neeviduje podanou žádost o humanitární dávku na červenec 2022. K tomu úřad práce dodal, že v případě potíží s vyřízením elektronické žádosti o dávku je nezbytné, aby se žadatel osobně dostavil na úřad práce a předložil automaticky generovaný čárový kód jako potvrzení o přijetí elektronické žádosti. Stěžovatelka tento kód nedoložila.

Ve věci poučení stěžovatelky úřad práce uvedl, že o nových pravidlech pro přiznání humanitární dávky platných od července 2022 informovalo veřejnost Ministerstvo práce a sociálních věcí.⁵ Zdůraznil přitom, že se jednalo o mediálně frekventované téma. Pro příklad odkázal na tiskovou zprávu ministerstva ze dne 29. 6. 2022⁶.

Dále úřad práce upozornil na metodický materiál ministerstva upravující postup při poskytování dávek, které mohou čerpat držitelé dočasné ochrany, a rodiny, které jim nabízí ubytování.⁷ Tato metodika na straně 7 výslovně zmiňuje, že vyplněním políčka „stravování zajištěno“ držitel dočasné ochrany prohlašuje, že má zdarma též základní hygienické potřeby. Dodal přitom, že zástupce stěžovatelky by mohl a měl být seznámený s uvedenými postupy.

Úřad práce rovněž zdůraznil, že stěžovatelka nevyužila nabízeného řešení ve formě mimořádné okamžité pomoci na nákup hygienických potřeb. Daný postup dle úřadu práce vyplývá rovněž ze zmíněné metodiky ministerstva. Úřad práce cituje upozornění na straně 5 metodiky, z něhož dovozuje, že nárok na humanitární dávku nevzniká bez dalšího v situaci, kdy držitel dočasné ochrany nemá zdarma základní prostředky osobní hygieny. Nedostatek peněz na nákup hygienických potřeb je možné řešit právě poskytnutím mimořádné okamžité pomoci.

K tvrzení stěžovatelky, že ji pracovnice úřadu práce donutila přihlásit se k bankovnímu účtu, úřad práce uvedl, že stěžovatelka neobdržela humanitární dávku na srpen 2022 kvůli tomu, že měla bezplatně zajištěné základní životní potřeby. Otázka šetření majetkových poměrů a zjišťování zůstatku na bankovním účtu byla proto bezpředmětná.

Na dotaz ohledně vydávání potvrzení o osobní návštěvě úřadu práce či písemného sdělení důvodů rozhodnutí o humanitární dávce úřad práce podrobněji neodpověděl. Pouze odkázal na § 6 odst. 8 zákona č. 66/2022 Sb., podle kterého se v řízení o humanitární dávce nepoužije správní řád.

5 Zákon č. 66/2022 Sb., ve znění zákona č. 175/2022 Sb. a zákona č. 198/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace, ve znění zákona č. 175/2022 Sb., a zákon č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace, ve znění zákona č. 175/2022 Sb.

6 Dostupná na <https://www.mpsv.cz/web/cz/-/zacnou-platit-nova-pravidla-pro-vyplatu-humanitarni-davky-a-solidarniho-prispev-1>.

7 Dostupný na <https://www.mpsv.cz/documents/20142/2786931/D%C3%A1vky+a+podpora+pro+ob%C4%8Dany+z+Ukrajiny+s+DO+16112022+pro+ve%C5%99ejnost.pdf>.

Právní hodnocení

Poučovací povinnost

Zákon č. 66/2022 Sb. vylučuje v řízení o humanitární dávce použití správního řádu.⁸ Základní zásady činnosti správních orgánů uvedené v § 2 až 8 správního řádu se však aplikují i v tomto řízení, protože zákon č. 66/2022 Sb. neobsahuje úpravu odpovídající těmto zásadám.⁹

Správní řád v § 4 upravuje zásady přístupu správního orgánu k dotčeným osobám. Na prvním místě přitom stanoví, že veřejná správa je službou veřejnosti. V souladu s touto zásadou pak ukládá pracovníkům správních orgánů, aby podle možností vycházeli dotčeným osobám vstříc. Kromě toho také zavazuje správní orgány, aby poskytly dotčeným osobám přiměřené poučení o jejich procesních právech a povinnostech a aby jim umožnily uplatnit jejich práva a oprávněné zájmy.¹⁰

Úřad práce uvedl, že nemohl přiznat humanitární dávku na červenec 2022 pro dceru stěžovatelky (Anetu), protože ve vztahu k ní neeviduje podanou žádost o tuto dávku. Danou skutečnost však úřad práce uvedl teprve ve vyjádření k mému šetření. **Stěžovatelku ani jejího zástupce úřad práce neinformoval o chybějící žádosti, přestože se zástupce stěžovatelky v dopisu ze srpna 2022 výslovně dotazoval na důvody přiznání dávky ve snížené výši.**

Úřad práce zástupci stěžovatelky pouze sdělil, že dceru stěžovatelky nedohledal v registru cizinců. Současně ho instruoval, jak má stěžovatelka postupovat, aby došlo k nápravě tohoto stavu. Stěžovatelka podnikla doporučené kroky a ověřila adresu hlášeného pobytu své dcery na příslušném OAMP. Ačkoli OAMP potvrdil, že ohledně dcery stěžovatelky je v registru cizinců vše v pořádku, nepomohlo to k odstranění nesrovnalostí v on-line aplikaci žádosti o humanitární dávku. Úřad práce následně pouze informoval zástupce stěžovatelky, že sám osloví OAMP a ověří evidované údaje o dceři stěžovatelky. O výsledku tohoto prošetření úřad práce dle dostupných podkladů neinformoval stěžovatelku ani jejího zástupce.

Pokud pro řádné uplatnění žádosti o humanitární dávku na červenec 2022 pro dceru stěžovatelky bylo nezbytné, aby se stěžovatelka osobně dostavila na úřad práce a předložila kód, který jí vygenerovala on-line aplikace po podání elektronické žádosti o tuto dávku, měl jí o tom úřad práce poučit. Toto poučení úřad práce poskytl stěžovatelce pouze ve vztahu k dávkám na srpen a září 2022, nikoli však k dávkám na červenec 2022. **Tím, že úřad práce nepoučil stěžovatelku o uvedené povinnosti, se dopustil pochybení, které stěžovatelce fakticky znemožnilo získat humanitární dávku na červenec 2022 pro jednu z jejích dcer.**

Pochybení úřadu práce spočívající v nesplnění poučovací povinnosti spatřuji také v tom, že úřad práce včas neinformoval stěžovatelku, že vyplněním políčka „stravování

⁸ Ustanovení § 6 odst. 8 zákona č. 66/2022 Sb.

⁹ Srov. § 177 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb. správního řádu.

¹⁰ Srov. § 4 odst. 1, 2 a 4 správního řádu.

zajištěno“ v žádosti o humanitární dávku na srpen 2022 současně prohlásila, že má zdarma i základní hygienické prostředky.

Odkaz na metodiku ministerstva není přílehlavý, protože ministerstvo tuto metodiku zveřejnilo teprve 8. 12. 2022.¹¹ K tomu sděluji, že zaměstnankyně Kanceláře veřejného ochránce práv, které jsou členkami Stálé komise k integraci a adaptaci ukrajinských uprchlíků, při přípravě této metodiky upozorňovaly ministerstvo, že informace o důsledku vyplnění kolonky „stravování zajištěno“ není nikde zveřejněná. Ministerstvo v reakci na toto upozornění uvedlo, že on-line aplikace obsahuje od září 2022 poučení, že vyplněním políčka „stravování zajištěno“ žadatel o humanitární dávku prohlašuje, že má bezplatně zajistit též základní hygienické prostředky. Současně přislíbilo, že předmětnou informaci doplní i do nejčastějších otázek na webových stránkách Úřadu práce ČR. To se ale nestalo.

Tisková zpráva, kterou úřad práce zmiňuje ve vyjádření, rovněž neobsahuje informaci o důsledku vyplnění kolonky „stravování zajištěno“. Ministerstvo v ní pouze obecně uvádí, že nově nebudou mít nárok na humanitární dávku držitelé dočasné ochrany, kteří mají státem hrazené ubytování včetně celodenní stravy a hygienických potřeb. Předmětná informace není uvedena ani v klasické (papírové) žádosti o humanitární dávku. Podle instrukcí v poznámce pod čarou č. 7 má žadatel o dávku do kolonky „Zajištění stravování“ vyplnit „ANO“, pokud má stravování zdarma. V opačném případě má kolonku proškrtnout.

Stěžovatelka proto v době podání žádosti o humanitární dávku na srpen 2022 nemohla vědět, že vyplněním políčka „stravování zajištěno“ současně prohlašuje, že jí provozovatel nouzového ubytování poskytuje zdarma i hygienické prostředky. **Úřad práce jí na uvedené měl upozornit, když se k němu opakovaně osobně dostavila v průběhu srpna 2022 a dotazovala se na důvody nepřiznání humanitární dávky za daný měsíc. Pokud by pracovníci úřadu práce včas informovali stěžovatelku o důvodech zamítnutí žádosti o dávku, mohla nastalou situaci řešit (například zpětvzetím původní žádosti a podáním nové žádosti, kterou by vyplnila podle skutečného stavu).**

Písemné sdělení důvodů rozhodnutí a potvrzení o osobním jednání

Jakkoli rozumím důvodům, pro které zákonodárce vyloučil v řízení o humanitární dávce použití správního řádu, mám za to, že by úřad práce měl žadateli písemně sdělit důvody rozhodnutí o dávce, pokud jej o to požádá. Uvedenou povinnost dovozují ze základních zásad činnosti správních orgánů, které, jak jsem již uvedl, se uplatní i v řízení o humanitární dávce. Jak se ukázalo i na případu stěžovatelky, bez znalosti důvodů rozhodnutí může být pro žadatele o dávku obtížné uplatňovat svá práva. Pokud bude vědět, proč úřad práce rozhodl tak, jak rozhodl, může podniknout potřebné kroky k tomu, aby v budoucnu dávku získal (například řádně nahlásit změnu adresy svého pobytu na našem území příslušnému OAMP).

Domnívám se rovněž, že úřad práce měl vyhovět žádosti stěžovatelky a písemně jí potvrdit, že se k němu osobně dostavila. Neposkytnutí tohoto potvrzení sice

¹¹ Viz archiv aktualit na webových stránkách ministerstva, dostupný na <https://www.mpsv.cz/web/cz/archiv-aktualit1>.

stěžovatelce či jinému žadateli o dávku zpravidla nebude bránit v uplatnění práv, nejedná se však o nijak složitý úkon, který by pracovníky úřadu práce zásadněji zatížil. Vyhovění žádosti o vystavení potvrzení proto považuji za naplnění zásady vstřícnosti.

Vzhledem k vyloučení použití správní řádu nemusí sdělení důvodů rozhodnutí a potvrzení o osobní návštěvě úřadu práce splňovat náležitosti rozhodnutí či protokolu o ústním jednání. Postačí, když pracovník úřadu práce napíše stručné sdělení, ve kterém uvede, proč došlo k zamítnutí žádosti o dávku, nebo že žadatel se toho a toho dne osobně dostavil na úřad práce, a připojí svůj podpis.

Nepřiznání humanitární dávky z důvodu bezplatného zajištění základních životních potřeb

Nárok na humanitární dávku nemá držitel dočasné ochrany, který má státem hrazené ubytování, celodenní stravu a základní prostředky osobní hygieny.¹² Jestliže držitel dočasné ochrany má sice bezplatné ubytování a stravování, ale nikoli základní hygienické potřeby (tj. zejména toaletní papír, zubní kartáček, zubní pastu, intimní hygienické prostředky a mýdlo), nezaniká mu nárok na dávku.

Jsem přesvědčen, že uvedené potvrzuje i úřadem práce zmiňovaná metodika ministerstva. Způsob, kterým tuto metodiku vykládá úřad práce, nemá oporu ani v zákoně č. 66/2022 Sb., ani v samotné metodice.

Ministerstvo na straně 5 metodiky uvádí následující: *„Pokud bylo cizinci s dočasnou ochranou bezplatně poskytnuto ubytování, avšak mu nebyla poskytnuta celodenní strava či základní prostředky osobní hygieny, pak nárok na HUD (pozn. humanitární dávku) po splnění všech zákonných podmínek může vzniknout.“* Pokud by ministerstvo zastávalo názor, že k zániku nároku na humanitární dávku dochází i tehdy, má-li držitel dočasné ochrany zdarma pouze ubytování a celodenní stravu, použilo by patrně jinou formulaci (například za použití spojky „a“, namísto „či“).

Poukazuji rovněž na stranu 13 metodiky, kde je upraven postup pro poskytování mimořádné okamžité pomoci držitelům dočasné ochrany. Ministerstvo zde uvádí, že: *„pokud má uprchlík hrazené ubytování a stravu a základní hygienické potřeby a má děti školou povinné, a nemá na úhradu povinných školních pomůcek, může požádat o poskytnutí mimořádné okamžité pomoci k úhradě nezbytného jednorázového výdaje.“* Z uvedeného dle mého názoru vyplývá, že ministerstvo bez dalšího nepočítá s poskytováním mimořádné okamžité pomoci na pořízení základních hygienických potřeb.

Úřad práce proto pochybil, když stěžovatelce jako řešení její finanční situace v srpnu 2022 nabídl poskytnutí mimořádné okamžité pomoci pouze ve výši nákladů na pořízení základních hygienických potřeb. Stěžovatelka dle dostupných informací měla nárok na plnou výši humanitární dávky pro sebe a své dcery. Stěžovatelka si musela sama hradit jak základní hygienické prostředky, tak někdy i stravu, protože v nouzovém ubytování bylo k dispozici pouze omezené množství porcí bezplatné celodenní stravy.

12 Srov. § 6 odst. 1 a 2 zákona č. 66/2022 Sb.

Ověřování majetkových poměrů žadatele o humanitární dávku

Kromě měsíce, ve kterém přichází z Ukrajiny získal dočasnou ochranu, úřad práce při posouzení nároku na humanitární dávku hodnotí příjem a sociální a majetkovou situaci držitele dočasné ochrany. Vychází přitom z údajů, které držitel dočasné ochrany uvedl v žádosti a které vyplývají z jím předložených dokladů.¹³ Pokud úřad práce dospěje k závěru, že si držitel dočasné ochrany díky svým majetkovým poměrům může zajistit základní životní potřeby včetně bydlení, nemusí mu přiznat humanitární dávku na konkrétní měsíc, a to i když nemá žádné nebo jen nízké příjmy.

Majetkem je i finanční hotovost (například na bankovním účtu). Proto, pokud má držitel dočasné ochrany bankovní účet, může ho úřad práce vyzvat, aby mu předložil výpis z tohoto účtu (neučiní-li tak společně s žádostí o dávku). Této výzvě musí držitel dočasné ochrany vyhovět. V opačném případě se vystavuje riziku, že mu úřad práce zamítne žádost o humanitární dávku.¹⁴

Zástupce stěžovatelky uvedl, že pracovnice úřadu práce přinutila při jednom jednání stěžovatelku, aby se před ní přihlásila do svého bankovního účtu. Z něj si pak tato pracovnice pořídila kopii.

Úřad práce se k dané věci blíže nevyjádřil. Uvedl pouze, že otázka zjišťování výše zůstatku na účtu stěžovatelky byla bezpředmětná s ohledem na důvod zamítnutí její žádosti o humanitární dávku. V zaslané podkladové dokumentaci se nenachází ani zástupcem stěžovatelky zmiňovaná kopie z bankovního účtu stěžovatelky.

Protože nedisponuji žádným dokladem o popisovaném jednání pracovnice úřadu práce, nemohu ho v tuto chvíli objektivně zhodnotit. Obecně mám však za to, že s ohledem na ochranu osobních údajů by úřad práce měl ověřovat zůstatek na účtu žadatele o dávku přednostně prostřednictvím výpisu z účtu. Pouze tehdy, pokud žadatel o dávku sdělí úřadu práce, že není schopen opatřit požadovaný výpis, může ho úřad práce požádat, aby se přihlásil ke svému účtu přímo na pobočce. Za tímto účelem by však pracovníci úřadu práce měli žadateli o dávku poskytnout dostatek soukromí.

Závěr

Vážená paní magistro, podle § 18 odst. 1 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, Vás žádám, abyste se ve lhůtě 30 dnů od doručení tohoto dopisu vyjádřila ke zjištěným pochybením a informovala mě o přijatých opatřeních k nápravě.

Děkuji Vám za spolupráci a jsem s pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

13 Srov. § 6 odst. 2 zákona č. 66/2022 Sb.

14 Srov. § 6 odst. 9 zákona č. 66/2022 Sb.